

**MAGYAR TANNYELVŰ KÖZÉPISKOLÁK
BOLYAI FARKAS MULTIDISZCIPLINÁRIS TANTÁRGYVERSENYE
2019. május 11.**

Munkaidő: 3 óra

Minden tétel kötelező!

Nyelvtani szempontból helyes és olvasható írás: 10 pont

- I. Milyen következményekkel járt az erdélyi magyarságra nézve a romániai kommunista rendszer utolsó időszaka? Karikázd be a helyes válaszokat. – 10 pont**
- A lakosság élelmezése drámai módon romlott: a háború utáni állapotokat idéző élelmiszer jegyrendszert vezettek be Romániában.
 - Az erdélyi magyarság oktatási intézményrendszere komoly mennyiségi visszaesést szenvedett.
 - Nicolae Ceaușescunak az 1971. évben a Kínai Népi Demokratikus Köztársaságba tett látogatása után, a romániai oktatási rendszer kötelező tanrendje részeként bevezették a kínai nyelv és történelem oktatását.
 - Az erdélyi magyar falvak egy részét ugyancsak megszüntetni tervezték a Román Szocialista Köztársaságban kiadott településrendszer átszervezéséről szóló törvényrendelet (1976) következményeként.
 - Az 1968-as közigazgatási reformot követő két évtizedben, a Maros Magyar Autonóm Tartomány megszüntetését követően, ezen adminisztratív egység helyett létrehozott, a székelyföldi magyarság által lakott megyék közé sorolható: Hargita, Kovászna, Maros, Bihar, Szatmár.
 - A Kriterion Könyvkiadó jelentős magyar kultúrmissziót látott el az 1970'es és 1980'as évek erdélyi magyarsága számára: szinte kizárólag e kiadó által kiadott könyvek jelentették a romániai magyar családok számára itt, Romániában elérhető anyanyelvű magyar és világirodalom közvetítésének főforrását.
 - 1984-től kezdődően az „együttélő nemzetiség” fogalma fokozatosan eltűnt a nyilvános beszédből, helyét a „magyar származású román dolgozók” fogalma vette át.
 - Az 1980'as években telepítették át a Magyar Népköztársaság határmenti román falvainak lakosságát a Román Szocialista Köztársaság területére.
 - A közszolgálati Román Televízió (TVR) magyar nyelvű adását 1985-ben szüntették meg.
 - Az erdélyi falurombolás ellen Budapesten, 1988. június 27-én tartott tiltakozó nagygyűlést követő időszakban a Román Szocialista Köztársaság bezáratta a Magyar Népköztársaság kolozsvári főkonzulátusát.

II. Párosítsd a megfelelő dátumokat, személy- és helységneveket a hozzájuk kapcsolódó információkkal! - 10 pont

Domokos Géza	a Kriterion Könyvkiadó igazgatója
1977. június 15-16	Ceașescu és Kádár utolsó személyes találkozója
1977. március 4	földrengés Bukarestben
Gáll Ernő	a Korunk című lap főszerkesztője
1986	a Magyar Tudományos Akadémia megjelentette az Erdély története háromkötetes monográfiát
Ellenpontok	magyar nyelvű romániai szamizdat kiadvány
Utunk	Románia Szocialista Köztársaság Írószövetségének magyar nyelvű lapja
1987. november 15	a brassói munkásfelkelés napja
1989. december 21	Ceașescu utolsó nyilvános beszéde Bukaresten
Grósz Károly	a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) főtitkáraként találkozott Aradon Nicolae Ceașescuval (1988. augusztus 28)

**III. Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget és válaszoljatok a megadott kérdésekre!
– 20 pont**

„A nagy tömegben városba települők szokásaikkal, életmódjukkal, sajátos szemléletükkel szüntelenül alakítják a város megszokott arculatát, s ily módon közvetve hozzájárulnak a falu és a város közötti különbség elmosódásához [...] A gyors fejlődésből adódó hazai sajátosság, hogy miközben a város alakítja a betelepülők nagy tömegét, emezek a ruralizáció irányában hatnak vissza a városra.”

Forrás: Semlyén István: „Országos és nemzetiségi népességyarapodás”. Részlet. In: Korunk Évkönyv 1980, Kolozsvár, 1980. 41-87.

1. Hogy nevezik azt a folyamatot, amiről a szöveg szól? szocialista urbanizáció. 3 pont
2. Mikor szakadt meg hivatalosan ez a folyamat Romániában? 1990. 2 pont

A fentebb leírt folyamat, szorosan összekapcsolva az erőltett iparosítással, valamint a falvakban 1962-ig befejezett kollektivizálással, része volt a kommunista államhatalom tervezte általános társadalmi mérnökösködésnek – melynek eszköze a meghirdetett „osztályharc”, célja egy kommunista társadalom létrehozása volt. A városi lakosságnak 1960'-as években még jelentős részét alkotó polgári réteget „burzsoáziának” nevezték, megbélyegezték, fokozatosan kiszorították, megfélemlítették, megfosztották tulajdonától. Ők lettek az „osztályellenség”.

3. Honnan jön a „burzsoázia” elnevezés, milyen országból eredő szó alapján ültették át a marxista nyelvezetbe? Franciaország. 2 pont
4. Kinek az elméletrendszeréből vették át a kommunisták az „osztályharc”, „osztálytársadalom”, „osztályellenség” fogalmakat? Karl Marx. 3 pont
5. Milyen közvetlen hatása volt e folyamatnak az erdélyi magyarságnak a romániai városokban addigi helyzetére? Röviden (maximum 5 sorban) elemezd egy általad kiválasztott konkrét magyar lakta romániai város esetét. 10 pont

**IV. Nézzd meg alaposan az alábbi képeket. Válaszolj az alábbi kérdésekre -
Minden helyes válasz 5 pont (összesen 20 pont).**

1. Mit ünnepeltek a Román Szocialista Köztársaságban 1989. augusztus 23-án? Románia nemzeti ünnepe.
2. Mi vagy ki volt a központi eleme az ünnepnek? Ceausescu személyi kultusza.
3. Milyen kötelező elemei voltak az ünneplés hivatalos forgatókönyvének? Sorolj fel legalább 3-at.

Pl. Felvonulás, nemzeti három színű és kommunista vörös zászló, Nicolae és Elena Ceaușescu képmása.

4. Mely intézmények képviselői vettek részt kötelezően az ilyen jellegű ünnepeken az 1980'-as években? Nevezd meg legalább hármat.

Pl. Román Kommunista Párt, Román Néphadsereg, Securitate, gyári munkásság, UTC, Pionírszervezetek, stb.

**V. Az alábbi szöveg alapján válaszolj a kérdésekre – minden kérdés 2 pont
(összesen 10 pont)**

„Barátaink, üdvözlünk benneteket.

Gondolatainkat kicserélni jöttünk össze, mivel nyomós körülmények sürgetik, hogy keressük a kiutat társadalmunk romló állapotából és az ország nehéz helyzetéből. Ez jogunk és kötelességünk is. Az országban nő a feszültség és erősödik a bizonytalanság. Nagy társadalmi rétegek évek óta tartó életszínvonal romlása az, ami a feszültséget okozza. A bizonytalanságot pedig az erősíti, hogy az emberek egyre inkább fölismerik, hogy a kormány nem ura szavának.”

Forrás: Donáth Ferenc: Megnyitó szavak. (Részlet). Monor, 1985. június 14.

1. Az 1980'-as évek második felében Magyarország egyre inkább feszült társadalmi viszonyoktól, súlyosodó gazdasági helyzettől terhes közhangulatára utalnak a fenti szavak. A monori találkozóval kezdődött az értelmiség azon közös fellépésének és nyílt kiütkeresésének keretet adó találkozók sora, mely elvezetett a békés, tárgyalásos rendszerváltáshoz. Sorolj fel legalább három olyan személyiséget, akik részt vettek az első monori találkozón, 1985. június 14-16 között!

A következők közül bármelyik 3 jó válasz: Antal László, Bauer Tamás, Bence György, Benda Gyula, Benda Kálmán, Csengey Dénes, Csoóri Sándor, Csurka István, Demszky Gábor, Donáth Ferenc, Elek István, Fekete Gyula, Für Lajos, Halda Alíz, Haraszi Miklós, Havas Gábor, Kenedi János, Kis János, Kiss Ferenc, Konrád György, Kósa Ferenc, Laki Mihály, Lengyel László, Levendel László, Litván György, Mészöly Miklós, Perjés Géza, Radnóti Sándor, Rajk László, Réz Pál, Sára Sándor, Sinkovits Imre, Solt Otília, Szabó Miklós, Szalai Erzsébet, Szűcs Jenő, Tamás Gáspár Miklós, Tardos Márton, Tornai József, Varga Domokos, Vargha János, Vargyas Lajos, Vági Gábor, Vásárhelyi Miklós, Vekérdi László.

2. Ezt követte több új helyszín: például a ma már közismert Lakitelek. Nevez meg egy olyan szervezetet, mely ezen találkozók kapcsán szerveződött országos szintűvé! Pl. MDF.
3. Ki volt az a reformer MSZMP tag, közgazdász és volt miniszter, aki 1984-ben nem csak azt hangsúlyozta, hogy „a szocialista gazdasági gyakorlat egészét” kell átalakítani, hanem egy olyan politikai reform szükségességét is felvetette, amelynek következtében az állam adminisztratív hatalma háttérbe szorulna a választott testületek hatalmával szemben, és a párton belül lehetővé válna a platform szabadság!
Nyers Rezső.
4. Ki az a magyar politikai személyiség, aki 1982 után a Hazafias Népfront vezetőjeként, egyre inkább azonosult a rendszer átalakítását célzó reformtervekkel, és számos ellenzéki kezdeményezést karolt föl, illetve támogatót? (A párt reformerei mellett jó kapcsolatok fűzték első sorban továbbra is a népi-nemzeti táborhoz, többek között Csoóri Sándorhoz. A közhiedelem szerint, 1989-ben ő lett volna Magyarország legesélyesebb köztársasági elnök jelöltje, amennyiben közvetlen elnökválasztás történt volna.)
Pozsgay Imre.

5. A Romániából egyre nagyobb számban érkező menekültek sorsának rendezése érdekében Szűrös Mátyás 1988. januárjában, rádiónyilatkozatban kifejtette, hogy a határon túli magyarság a magyar nemzet része és a magyar kormány felelősséggel tartozik irántuk. Nevezz meg legalább egy olyan a magyar állam vezetősége által is jóváhagyott akciót, mely ezt a nemzeti felelősség-érzetet tükrözte 1988 – 1989-ben!

Pl. A romániai falurombolás elleni tüntetés (1988. június), az Országházban tartott karácsonyi ünnepség az erdélyből menekültek gyerekeinek (1988. december), stb.

- VI. Az 1989 utáni erdélyi magyar társadalom történetének sajátos mozzanata a kommunista rendszer bukását követő érdekképviseleti önszerveződés. Ezen tevékenység átfogta nem csak az elit csoportokat, hanem a közösség minden tagját, helyi kezdeményezéseit, köreit. Az 1989. december 22-től eltelt rövid, de fordulatoktól, veszélyektől sem mentes eseménysoroktól terhes időszak után, 199. április 21-22-én zajlott a Romániai Magyar Demokrata Szövetség I. Kongresszusa – Nagyváradon. Írj egy rövid (maximum 1 oldalas) beszédet, melyben fejts ki legalább egy olyan élethelyzetet, mely során az alapvető emberi jogoknak, vagy az erdélyi magyar kisebbséghez tartozó egyének kulturális jogainak jogi becikkelyezésének, betartásának fontosságára hívod fel a figyelmet. Figyelj és vigyázz arra, hogy a beszéded az 1990. áprilisa előtti eseményeket megélt, azt ismerő emberekhez szól – de lényeges, hogy akkor és ott sem ők, sem temagad nem ismerhetted az utóbbi 30 év sajátos fejlődését. Csakis olyan valóságra hivatkozz, amit akkor és ott már tudhatott a kor embere.
(Összesen 20 pont).**

ÖSSZESEN:

- I. 10 pont**
II. 10 pont
III. 20 pont
IV. 20 pont
V. 10 pont
VI. 20 pont
10 pont helyesírás és fogalmazás

100 pont – maximum elérhető pontszám = 10 (tízes)